

LỰC LƯỢNG VŨ TRANG QUÂN KHU IV: 60 NĂM XÂY DỰNG, CHIẾN ĐẤU VÀ TRƯỞNG THÀNH

ĐOÀN SINH HƯƠNG*

CACH mạng Tháng Tám thành công Nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời, đã mở ra một trang sử mới cho dân tộc ta. Trước yêu cầu của cách mạng trong giai đoạn mới, Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh quyết định tổ chức các chiến khu quân sự. Ngày 15-10-1945, Chiến khu IV ra đời, (nay là Quân khu IV), gồm 6 tỉnh: Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên - Huế, kéo dài từ Tam Điệp đến Hải Vân. Đây là một địa bàn trọng yếu, có cả rừng núi, trung du, đồng bằng và ven biển. Cả 6 tỉnh trên địa bàn Quân khu đều có tuyến biên, tuyến biên giới với nước bạn Lào. Chính những yếu tố tự nhiên này làm cho dải đất Khu IV qua các thời kỳ luôn là địa bàn chiến lược quan trọng của cả nước. Sinh ra trong bão táp cách mạng, được Đảng, Bác Hồ lãnh đạo, rèn luyện, nhân dân đùm bọc, nuôi dưỡng, lực lượng vũ trang Quân khu IV không ngừng trưởng thành, lớn mạnh về mọi mặt; luôn nêu cao khí phách quật cường của dân tộc, truyền thống anh hùng của quân đội, lòng yêu nước nồng nàn, tinh thần cách mạng của mảnh đất Bình - Trị Thiên trung dũng, Thanh - Nghệ - Tĩnh kiên cường, cùng các tầng lớp nhân dân vượt qua mọi khó khăn, thách thức, lập nên những chiến công, thành tích vẻ vang, làm ngời sáng phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" trên quê hương Bác Hồ kính yêu.

Trong 2 cuộc kháng chiến chống thực dân, đế quốc xâm lược, Khu IV vừa là tiền tuyến, vừa là hậu phương, luôn vì cả nước, cùng cả nước. Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đáp lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "Chúng ta thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ", quân và dân Khu IV đã đoàn kết một lòng, không quản ngại gian khổ, hy sinh, dũng cảm chiến đấu tiêu diệt địch, mở rộng và bảo vệ vững chắc hậu phương, chi viện sức người, sức của cho các chiến trường. Hàng vạn thanh niên Khu IV xung phong ra trận. Nhiều chi đội giải phóng quân của Khu IV đã lên đường Nam tiến chiến đấu và lập công vẻ vang ở các tỉnh Nam Trung Bộ, Tây Nguyên. Gần một triệu lượt dân công đi phục vụ các mặt trận và hàng chục vạn tấn lương thực, thực phẩm đã được huy động để cung cấp cho các chiến trường. Cùng với Việt Bắc, Khu IV đã trở thành "căn cứ địa cách mạng vững chắc", góp phần làm nên chiến thắng Điện Biên chấn động địa cầu, kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến 9 năm chống thực dân Pháp xâm lược.

Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Khu IV là nơi trực tiếp đụng đầu lịch sử giữa lực lượng cách mạng và phản cách mạng,

* TS, Thiếu tướng, Tư lệnh Quân khu IV

giữa nhân nghĩa và bạo tàn, giữa chế độ xã hội chủ nghĩa và chế độ thực dân kiểu mới. Quân và dân Khu IV cùng một lúc thực hiện 4 nhiệm vụ trên 3 chiến trường miền Bắc, miền Nam và Lào, vừa xây dựng hậu phương xã hội chủ nghĩa, huy động sức người, sức của cho chiến trường; vừa đánh bại chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, bảo đảm giao thông chi viện cho cách mạng miền Nam; đánh thắng Mỹ - ngụy trên chiến trường Trị Thiên; vừa làm trọn nghĩa vụ quốc tế với Lào. Ở Quảng Trị, Thừa Thiên - Huế lực lượng vũ trang Quân khu đã cùng với nhân dân bám trụ kiên cường, liên tục tiến công và nổi dậy tiêu diệt địch giải phóng quê hương. Quân và dân Quảng Trị, Thừa Thiên - Huế đã cùng với các đơn vị chủ lực mở nhiều chiến dịch với quy mô lớn, đặc biệt là đợt Tổng tiến công nổi dậy Tết Mậu Thân 1968, góp phần làm thay đổi cục diện trên chiến trường miền Nam. Ở hậu phương, quân và dân từ Thanh Hóa đến Vĩnh Linh nêu cao chủ nghĩa anh hùng cách mạng, sản xuất giỏi, chiến đấu giỏi "Tất cả vì miền Nam ruột thịt". Nhiều phong trào hành động cách mạng như "Xe chưa qua, nhà không tiếc", "Nhằm thẳng quân thù. Bắn!", "Hai giỏi", v.v... và nhiều tập thể, cá nhân đã trở thành tấm gương sáng cho cả nước. Quân và dân Thanh - Nghệ - Tĩnh, Quảng Bình, Vĩnh Linh "Mỗi người làm việc bằng hai", mưu trí, dũng cảm đập tan các cuộc chiến tranh leo thang phá hoại bằng không quân và hải quân của đế quốc Mỹ, bảo đảm huyết mạch giao thông thông suốt giữa tiền tuyến và hậu phương, kịp thời chi viện sức người, sức của cho các chiến trường chiến đấu giành thắng lợi.

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, nhất là những năm đất nước bước vào công cuộc đổi mới, Quân khu đã đoàn kết, thống nhất cùng đảng bộ, chính quyền và nhân dân 6 tỉnh, vận dụng sáng tạo đường lối đổi mới vào việc thực hiện nhiệm vụ quân sự, quốc phòng. Sức mạnh khu vực phòng thủ tỉnh, huyện mà nền tảng là xây dựng xã, phường, cơ sở, cụm an toàn, làm chủ - sẵn sàng chiến đấu ngày càng đi vào chiều sâu, chất lượng.

Đến nay số xã, phường cơ sở trên địa bàn Quân khu có 70,66% đạt tiêu chuẩn vững mạnh toàn diện (năm 2001 là 63,21%), 90% cụm hoạt động khá, góp phần khơi dậy tiềm lực toàn dân và cả hệ thống chính trị, phòng chống có hiệu quả âm mưu, thủ đoạn "diễn biến hòa bình" của các thế lực thù địch, giữ vững ổn định chính trị trong mọi thời điểm. Các địa phương, đơn vị đã chú trọng đẩy mạnh phong trào "Đền ơn, đáp nghĩa", trong đó đã xây dựng hơn 20 ngàn ngôi nhà tình nghĩa. Quân khu luôn quan tâm làm tốt công tác tuyên truyền vận động nhân dân, xây dựng cơ sở chính trị, qua đó góp phần củng cố thế trận lòng dân ngày càng vững chắc, tạo được bước chuyển biến quan trọng về chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của lực lượng vũ trang ba thứ quân. Cán bộ, chiến sỹ đã thể hiện bản lĩnh chính trị vững vàng. Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức đảng trong Quân khu luôn được phát huy. Đó là nhân tố quyết định bảo đảm cho lực lượng vũ trang hoàn thành mọi nhiệm vụ. Đóng quân trên một địa bàn rộng, điều kiện khó khăn, thời tiết khắc nghiệt, nhưng cán bộ, chiến sỹ, công nhân viên quốc phòng ở các cơ quan, đơn vị luôn nêu cao ý thức chấp hành kỷ luật quân đội, pháp luật Nhà nước, thực hiện có kết quả các cuộc vận động, các phong trào thi đua hằng năm. Trình độ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và khả năng ứng phó với mọi tình huống của lực lượng vũ trang Quân khu ngày càng tốt hơn, chủ động hơn, trong đó kể cả phương án phòng chống khắc phục hậu quả thiên tai. Trong trận lũ lịch sử năm 1999, lực lượng vũ trang Quân khu đã huy động hơn 4 ngàn lượt cán bộ, chiến sỹ quân thường trực và gần 14 vạn dân quân tự vệ, để trực tiếp cứu dân, sơ tán hàng chục vạn người và nhiều tài sản của nhà nước, của nhân dân. Trong cơn bão số 6 và số 7 vừa qua, lực lượng vũ trang Quân khu IV, cùng cấp ủy, chính quyền đã tham gia tích cực, giúp dân phòng chống tốt, hạn chế thấp nhất thiệt hại, sớm ổn định đời sống đồng bào. Những việc làm đó đã tô thắm thêm phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ" trong thời kỳ mới.

Thấm nhuần đường lối đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta, thực hiện lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh "giúp bạn là tự giúp mình" lực lượng vũ trang Quân khu IV đã làm tốt nhiệm vụ quốc tế với 2 nước bạn Lào và Cam-pu-chia.

Trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, các đơn vị bộ đội của Quân khu IV đã cùng quân và dân hai nước bạn xây dựng cơ sở kháng chiến, tham gia chiến đấu trong các chiến dịch Trung Lào, Hạ Lào và Đông Bắc Cam-pu-chia lập nên những chiến thắng vang dội ở Thà Khẹt, Khăm Muộn, Tha Teng... góp phần đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi, ba nước trên bán đảo Đông Dương thoát khỏi ách thống trị của thực dân Pháp.

Trong những năm chống đế quốc Mỹ xâm lược, quân và dân Quân khu IV luôn kề vai, sát cánh phối hợp chiến đấu cùng quân và dân Lào làm thất bại nhiều cuộc tấn công bằng quân sự với quy mô lớn của địch và các âm mưu chống phá của chúng, góp phần bảo vệ và phát triển thành quả cách mạng của bạn.

Ngày nay, quân, dân Quân khu IV tiếp tục nêu cao truyền thống cách mạng, thường xuyên gìn giữ, bảo vệ và phát huy tốt mối quan hệ với Nước cộng hòa dân chủ nhân dân Lào, xây dựng đường biên giới hữu nghị, thực hiện hợp tác kinh tế - quốc phòng, văn hóa, góp phần tô thắm thêm tình đoàn kết đặc biệt giữa hai dân tộc Việt - Lào cũng như sự ổn định, phát triển của mỗi nước.

Sáu mươi năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành dưới sự lãnh đạo của Đảng, Bác Hồ và sự nuôi dưỡng, đùm bọc của nhân dân, sự quan tâm, giúp đỡ, tạo điều kiện của cấp ủy, chính quyền các địa phương, của bạn bè quốc tế, các lực lượng vũ trang Quân khu đã không ngừng phát huy bản chất cách mạng, chiến đấu dũng cảm, sáng tạo, xây đắp nên truyền thống vẻ vang "Bộ đội Cụ Hồ". Trong đó nổi lên những phẩm chất tiêu biểu là: Tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì sự nghiệp cách mạng của dân tộc; có ý chí quyết chiến, quyết thắng, biết đánh và biết thắng mọi kẻ thù;

gắn bó máu thịt với nhân dân, quân với dân một ý chí; hậu phương, tiền tuyến đồng lòng, luôn vì cả nước, cùng cả nước; có tinh thần đoàn kết, trong sáng, đặc biệt gắn bó thủy chung với cách mạng Lào. Đó là bản chất cách mạng, phẩm chất cao quý của "Bộ đội Cụ Hồ". Trong bất cứ hoàn cảnh nào, gian khổ, ác liệt đến đâu lực lượng vũ trang Quân khu vẫn kiên cường chiến đấu vì sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc, hoàn thành bất cứ nhiệm vụ gì mà Đảng, Nhà nước và quân đội giao phó. Đó là lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, tinh thần cách mạng tiến công được kế thừa truyền thống đấu tranh kiên cường, bất khuất và tài thao lược của dân tộc; tình đoàn kết, thương yêu, tôn trọng, giúp đỡ nhau của cán bộ, chiến sỹ; ý thức kỷ luật tự giác, nghiêm minh, tinh thần tự lực, tự cường.

Trong 60 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành lực lượng vũ trang Quân khu IV đã cùng quân dân cả nước lập nhiều chiến công và thành tích trong chiến đấu, xây dựng, đã vinh dự được Đảng, Nhà nước tặng thưởng 1 Huân chương Sao vàng, 2 Huân chương Hồ Chí Minh, 2 Huân chương Độc lập, 797 đơn vị và 280 cá nhân được tuyên dương danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân, Anh hùng lao động; nhiều đơn vị trong Quân khu cùng hàng vạn cán bộ, chiến sỹ được tặng thưởng các Huân chương, Huy chương và những phần thưởng cao quý của Đảng, Nhà nước ta và nước bạn.

Những chiến công, thành tích vẻ vang và truyền thống tốt đẹp của lực lượng vũ trang Quân khu IV bắt nguồn từ sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và Bác Hồ, của Đảng ủy Quân sự Trung ương và Bộ Quốc phòng, từ sự vận dụng sáng tạo đường lối quân sự của Đảng vào trong từng thời kỳ, từng nhiệm vụ chính trị của lực lượng vũ trang Quân khu.

Trong chặng đường lịch sử 60 năm qua, lực lượng vũ trang Quân khu IV luôn được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, ủng hộ, giúp đỡ của cấp ủy, chính quyền các địa phương, các cơ quan, ban, ngành, các đơn vị bạn và các tầng lớp nhân dân trên địa bàn. Nhờ đó Quân khu đã phát huy được sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính

trị trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân và lực lượng vũ trang nhân dân ngày càng vững mạnh.

Ngày nay, bên cạnh những yếu tố tích cực, thuận lợi và những thành tựu to lớn của công cuộc đổi mới đem lại đã tạo cho thêm thế và lực, khả năng và cơ hội để nước ta tiếp tục phát triển trong những năm tới. Tuy nhiên nước ta cũng đang phải đối phó với những khó khăn, thách thức không thể xem thường. Đó là tình hình thế giới có những diễn biến phức tạp, khó lường. Các thế lực thù địch tiếp tục đẩy mạnh chiến lược "diễn biến hòa bình", bạo loạn lật đổ với những âm mưu, thủ đoạn ngày càng tinh vi, thâm độc và diễn ra trên các lĩnh vực, các địa bàn, trong đó Quân khu IV là một trong những trọng điểm chống phá của chúng. Tình hình đó đặt ra cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta nói chung, quân và dân Quân khu IV nói riêng những yêu cầu, nhiệm vụ mới to lớn, phức tạp và nặng nề, đòi hỏi lực lượng vũ trang Quân khu phải nêu cao cảnh giác, không ngừng rèn luyện, phấn đấu và học tập để kịp thời, chủ động và làm thất bại mọi âm mưu của các thế lực thù địch.

Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trong tình hình mới, đòi hỏi lực lượng vũ trang Quân khu phải làm tốt những nhiệm vụ sau:

- Tập trung nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của cả 3 thứ quân, trong đó lấy xây dựng chính trị làm cơ sở, bảo đảm cho lực lượng vũ trang Quân khu luôn kiên định, vững vàng về mục tiêu, lý tưởng cách mạng, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Kết hợp chặt chẽ công tác huấn luyện với xây dựng chính quy, chấp hành pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của quân đội, thực hiện tốt các cuộc vận động, các phong trào thi đua, đấu tranh khắc phục nhận thức và hành động sai trái, góp phần xây dựng lực lượng vũ trang Quân khu vững mạnh toàn diện, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội nhân dân "cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại".

- Thường xuyên tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục cán bộ, chiến sỹ lực lượng vũ trang và các tầng lớp nhân dân trên địa bàn về 2 nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn hiện nay: làm rõ âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch trong việc chống phá cách mạng Việt Nam; làm rõ nhiệm vụ của Quân đội, Quân khu và từng địa phương, đơn vị, tạo sự chuyển biến trong nhận thức, đồng thời tổ chức thực hiện tốt nhiệm vụ quân sự - quốc phòng. Kết hợp chặt chẽ kinh tế với quốc phòng, xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân gắn với an ninh nhân dân ngày càng vững chắc. Đặc biệt là xây dựng khu vực phòng thủ mà nền tảng là xây dựng cơ sở, cụm an toàn, làm chủ - sẵn sàng chiến đấu, nhất là ở những địa bàn chiến lược, vùng sâu, vùng xa, vùng căn cứ cách mạng, biên giới, hải đảo; vùng đồng bào tôn giáo, dân tộc thiểu số. Nâng cao cảnh giác cách mạng, tăng cường ý thức chính trị, và sức mạnh tinh thần trong quân đội, phối hợp với các lực lượng bảo vệ chính trị nội bộ, xây dựng phong trào toàn dân bảo vệ Tổ quốc, đấu tranh chống tội phạm, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

- Tiếp tục tăng cường tình đoàn kết đặc biệt Việt Nam - Lào trong điều kiện mới. Phối hợp chặt chẽ với bạn, nhất là các địa phương có chung tuyến biên giới, đẩy mạnh hợp tác trên tất cả các mặt, đấu tranh chống tội phạm, chống buôn lậu qua biên giới, đấu tranh chống sự phá hoại của kẻ thù, bảo đảm sự ổn định và tạo điều kiện cho sự phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của mỗi nước.

Phấn khởi, tự hào trước những chiến công, thành tích vẻ vang trong 60 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, cán bộ, chiến sỹ lực lượng vũ trang Quân khu IV nguyện tiếp tục cùng đảng bộ, chính quyền và nhân dân 6 tỉnh xây dựng nền quốc phòng toàn dân và lực lượng vũ trang nhân dân ngày càng vững mạnh, góp phần cùng quân dân cả nước bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. □